

PARAFIJA (37) *sb f*

parafija (24), **parochija** (12), **parachija** (1), [**parachwija**, **parochwija**]; parafija *SeklKat* (7), *KuczbKat* (3), *ModrzBaz* (2); parochija *BielKron* (2); parachija *RejWiz*; parafija : parochija *UstPraw* (1:7), *SarnStat* (11:3).

Pierwsze dwa a oraz o jasne (w tym w drugim a 1 r. błędne znakowanie), końcowe a pochylone.

sg *N* parafiją (2). ◇ *G* parafijęj (5); -éj (1), -(e)j (4). ◇ *A* parafiją (1). ◇ *L* parafijęj (17), parafiji (5); -i *ModrzBaz*; -éj : -i *SeklKat* (1:4); ~ -éj (8), -(e)j (9). ◇ *pl G* parafij (3). ◇ *A* parafije (2). ◇ *I* parafijami (1). ◇ *L* parochijach (1).

Sł stp: parochija, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. Najniższa jednostka administracji kościelnej, osiedle (teren) podległe jednemu proboszczowi, też społeczność tego osiedla; *paroecia Modrz, Cn; parochia JanStat; accolarum conventus, curia, parochia, sacra vicinia Cn* [*paroecia – lud do jednej fary zchodzący się Calep; plebanija, urząd plebański abo beneficyjum – parochia vulgo Cn*] (27) : taki dom powinny wsielczy wparafy opatrzyć chcący aby nanie niekapało/ gdy się wespół zniąd *SeklKat* Q3; jeśli się niechce polepścić/ tedy go fparafiey wyrzucić iako owcę parsiwą á nieposłufną/ dom miafło/ albo parafiją zapowiedzieć az by się nakarał y wśznał. *SeklKat* Z2, L2v, Q3v [2 r.], Zv; Gdy kto o rzecz krádyzoną nie czyni przez rok s tym od ktorego się mieni mieć krzywdę/ á zwłafzczá mięfzkáiąc s nim w iedney párochiey/ táki choćby potym chćiał czynić thedy prze dawność nie może/ A jeśliby mięfzkáli w infzych párochiách/ tedy táka rzecz ma dawności trzy látá. *UstPraw* I3v, H4; *BielKron* 382; *KuczbKat* 215 [3 r.]; á záfie powiáty rozdzielić ná párafiiie/ ktora po ktorey się ma fądzić *ModrzBaz* 90v, 90v; ZA prośbą pośłów ziemie Zákrocymkfiey/ folgując dálekości przyiázdu pewnych Páfafiy/ [...] pośtánawiamy/ áby w miáfteczku Séroczu Roki Ziemkfie były fądzoné Páfafiy tych/ które się tám przedtym fądzowały. *SarnStat* 739, 225, 700, 739, 741; [Parochia. la Parochia. Párochwia. die Nar. *Dict* 1566 B2v].

parochija czego (1): Do tego Potym kościołá fundowáli Kollegium [...]/ nádawfzy ze wfi y z dzielięćin/ á Probośtwo nádáli z párochiey kościołá z Skałki *BielKron* 357.

W charakterystycznych połączeniach: cudza parafija (2), *dalsza, każda; przyjazd parafij, roki* (2); *wszyscy w parafiji; być jednej [= tej samej] (w jednej) parafijej* (2); *z parafijej wyrzucić; być przełożon parafijej; parafiją założyć, zapowiedzieć, rozdzielić na parafije; parafijami sądzić, mieszkać w jednej [= tej samej] (w inszej) parochijej* (2); *w parafijej sprawować [co]* (2).

Szeregi: [»kościóły z parachwijami«: gdi [wizytatorowie] prziiiefzdzaia' ku nauiedzaniu konuentow maia' się badacz pilnie o dochodziech kościolow fparachwiami. StatNorb 106.]

»parafija albo powiat« = *parochia seu districtus JanStat* [szyk 2:1] (3): Ktoby kogo ofkárzył o złodzyeyfstwo/ á był s nim w iednym powiećie álbo Párochiey/ [...] *UstPraw* I3; *SarnStat* 700 [2 r.].

Przen (1) :

Wyrażenie: »nasza parachija« = my (1): niech z nimi przydą [ze swymi odpustami do piekła] chcący w mięfopufty. Aleć ftráci máfzkárę y zmyli Páfwaná/ Bo náfzáf páráfchia nie ná to nádaná. Vřrzyfz jeślić tám komu co namniey odpufzczáf *RejWiz* 160.

2. *Kościół parafialny lub teren przykościelny; parochia JanStat* [*parochia, adiacens domus Dei – fara BartBydgd* 108] (10) : Gdy Woźny kładzye pozew ná imienie iákie pułte/ tedy [...] ma gi ná

onym imieniu wetknąć w zyemię/ A wetknąwfzy ma iáchác do wsi o granicę álbo do Páráfiey/ y ma opowiedzyeć/ Iżem tám á tám ná tego pozew położył. *UstPraw* H4v, G4, H3 [2 r.]; NA nieośiadłégo ma bydź kładzión pozew w Párochiiéy gdzie miał ośiadłość/ álbo gdzie fie rodził *SarnStat* 756, 118, 514, 526.

parafija czego (2): A we wsiách łpułtołzáłych gdzie ośiadłych nie máłz/ Pozew w drewno rozłczepioné położony/ y w ziemię wetkniony/ niech będzie opowiedzian/ álbo we wsi blizszéy/ álbo w Páráfiiéy téyże wsi łpułtołzáłéy *SarnStat* 756 [*idem*] 825.

ZCh